

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۳/۰۹/۱۵

مسعود فارانی

دو بخش الفبای عربی

تنها حرف مستقله ای «الف» شامل این دو بخش نمی شود .
قبل از همه از جمله حروف هجاء یا الفبای «عربی» حرف مستقله ای «الف» (ا) نه «شمسی» است و نه «قمری» بخاطریکه هیچ کلمه ای با «الف» شروع نمی شوند . از همین خاطر برای تمرین قرائت صحیح قرآنی مشخصه های «شمسی» و «قمری» با اعراب به میان آمدند .

بخش اول «شمسی» (آفتابی) که شامل «۱۴» چهارده حرف می باشد مانند؛
«ت ، ث ، د ، ذ ، ر ، ز ، س ، ش ، ص ، ض ، ط ، ظ ، ل ، ن» بنام «۱۴» چهارده حروف شمسی شناخته می شوند . اگر در اول کلمه اسم و یا فعل حروف شمسی وجود داشته باشد مشخصه «ال» در آن صورت تلفظ نمی شود چراکه مشخصه «ال» (الف و لام) با حروف شمسی یکجا یا ممزوج و یا مدغم می شوند ضرورت تلفظ آن دیده نمی شود.

ترکیب «ال» بخاطر تلفظ نمی شود که حرف بعدی یا حرف دوم آن بر خلاف حروف قمری تشدید می شوند.

چراکه حرف «ل» با خود کلمه در حال مدغم ، یا ، یکجا ، یا ، ممزوج شده قرار میگیرد که «ال» (الف و لام) زمینه تلفظ را پیدا نمیکند چون قبل از حروف شمسی قرار گرفته اند .
ولی در بخش حروف قمری قاعده تغییر میکند یعنی در بخش حروف «قمری» (مهتابی) که باز هم شامل «۱۴» چهارده حرف میگردد مانند ؛

«همزه (که گاهی بشکل الف نوشته می شود مانند (ا) ولی الف نیست) ، ب ، ج ، ح ، خ ، ع ، غ ، ف ، ق ، ک ، م ، ه ، و ، ی» اگر «ال» (الف و لام) قرار بگیرد تلفظ می شود ولی تشدید نمی شوند .
با چنین قاعده زبانی «کلمات عربی» در زبان دری پارتی در صورت مراعات می شوند، که معنی کلمات تغییر کند و اگر معنی تغییر نکند پس ضرورت مشخصه «ال» باز هم لازمی نیست.

در بعض کلمات که «ال» در بین قرار میگیرند باز هم چون معنی کلمه را در زبان پارتی دری تغییر نمی دهد پس تلفظ آن مشخصه حتمی نیست، یعنی بدون «ال» اگر معنی کلمات تغییر نکنند زبان دری انرا می پذیرد و اگر در نبود قاعده شمسی و قمری معنی کلمات تغییر کند باید قاعده عربی را در زبان دری خود ما نیز مراعات کنیم، تا معنی را که آرزو داریم قربانی قاعده نه سازیم.

بطور نمونه مشخصه «ال» (الف لام) درین است که با حروف الفباء یا هجاء «شمسی» که در اول کلمه ای اسم یا صفت و یا فعل قرار بگیرد، تلفظ نمی شوند چون حرف بعد از «ال» در اول به حالت الفباء «شمسی» مشدد « ّ » می شوند ، مانند (الرَّحْمَنُ ، الرَّحْمَنُ) بدون «ال» در تلفظ باید تغییر کند مانند الصَّيَادُ ، (صیاد) السَّلَامُ و علیکم (سلام و علیکم) ، النَّوْرُ (نور) ، الطَّيْبُورُ (طیور) ، الصَّدِيقُ (صديق) ، الطَّارِقُ (طارق) ، الشَّمْسُ (شمس) ، السَّمَا (سما) ، الطَّارِقُ (طارق) ، یا از تلفظ «ال» بخاطر تشدید کلمه باید صرف نظر شود .
اما در حروف الفباء یا هجاء قمری مشخصه «ال» در الفباء یا هجاء قمری حتمی تلفظ میگردد.

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی دلیکنیزی بنی پازوالی د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکی په خیر و لولی

يعنى كلمه «الحلم» (الحلم) باقى ميماند مانند «القمر» (القمر) «العلم» (العلم) ، «القلم» (القلم) ، « البدر » (البدر) « الجمل » (الجمل) «الكلام» (الكلام) وغيره
اگر پرسیده شود که چرا هجاء يا الفباى عربى به دو دسته چهارده گانه «شمسى» و « قمرى» مشخص شده اند؟
جواب : بخاطريکه زبان عربى که در آن زمان قرآن شريف با آن زبان نوشته شده بود براى تلفظ صحيح متن قرآن شريف اين تقسيمات بوسيله زبانشناسان آن زمانى مشخص قاعده گذارى شد که خواندن قرآن شريف از عيب مبراء شده و معانى صحيح از معانى اغلاط بدور بماند . اين بود تفصيل از مشخصه دو دسته شدن الفباى عربى به اشکال «شمسى» و «قمرى».